

מבצע "חרבות ברזל" – מגמות ברשתות החברתיות במזרח ירושלים

עדכון יומי – 17 באוקטובר 2023

-פנימי-

תגובות לירי רקטות על ירושלים

- "ההתנגדות יורה מטחי רקטות כבדים לעבר ההתנחלויות בירושלים", נכתב בכותרת כתבה שפורסמה ביום שני [16.10], וסופר כי "ההתנחלויות אפרת ובית שמש נפגעו ישירות". בנוסף, סופר על רקטה נוספת שנפלה באזור תלפיות, "סמוך לבית ג'אלה", ותואר כיצד בכנסת ישראל, שם נפתח באותו יום מושב החורף שלה, "כתניהו ומאבטחיו נאלצו לשכב על הקרקע מחשש לפגיעה של רקטות ההתנגדות".
- "שמענו בומים בלי לשמוע אזעקה", נכתב לאחר היירוטים שנשמעו בעיר ביום שני [16.10] בקבוצת הפייסבוק השונות, ובתגובות, ביקשו הגולשים לדעת פרטים נוספים ושיתפו שגם הם לא שמעו אזעקה. "אצלנו יש קול אחד בשמיים שמזעזע אותנו, אבל בעזה יש הפצצות ואימה 24/7", נכתב בקבוצת הפייסבוק של בית צפאפא, ובתגובות, מסרו הגולשים ברכות ועזרה מאללה לתושבי הרצועה.

טענות לגל מעצרים בחשד להסתה

- מבין כל המעצרים שבוצעו ביממה האחרונה, תשומת לב מיוחדת מצד הגולשים ניתנה למעצרו של השיח' ג'מאל מוסטפא, הדרשן של מסגד אל-ארבעין בעיסאווייה, לאחר שדווח על הארכת מעצרו בשבוע. "שאללה ישחרר אותנו ואת כל האסירים במהרה", כתבו הגולשים בתגובות.
- ברשתות המזרח ירושלמיות פורסמו דיווחים גם אודות מעצרים של ערבים אזרחי ישראל ופלסטינים מאיו"ש, גם כן בחשד להסתה, על מנת להסביר כי מדובר במדיניות ברורה - ולא במקרים אקראיים.
- בנוסף, דווח ברשת גם על מעצרה של עורכת הדין המזרח ירושלמית אסאלה אבו ח'דיד, שלוהו ב"חורבן והרס של ביתה ותכולתו". על פי הכתוב, אבו ח'דיד "נמצאת כעת בחקירה בשל פוסט ששיתפה בחשבון הפייסבוק שלה ב-7 באוקטובר, והיא נעצרה במסגרת גל המעצרים שבוצע בירושלים נגד פלסטינים החשודים בהסתה".
- לצד המעצרים לחקירה, דווח על מספר של מעצרים מנהליים, כמו למשל זה של מג'ד אל-ג'עבה בן ה-42, שנעצר ביום חמישי [12.10] האחרון והועבר השבוע למעצר מנהלי של ארבעה חודשים.

טענות להגבלת הכניסה למסגד אל-אקצא ולעיר העתיקה בפני תושבי מזרח העיר

- בעניין סוגיית מסגד אל-אקצא, פורסמו ביממה האחרונה מספר דיווחים המבקשים לקבע את הנרטיב לפיו בעוד קיימות הגבלות חריפות על מתפללים מוסלמים המבקשים להגיע למסגד, "המתנחלים היהודים פולשים אליו ללא הגבלות". ביום שני [16.10] למשל סופר כי "עשרות מתנחלים קיימו הבוקר טקסים תלמודיים ותפילות פומביות ברחבת מסגד אל-אקצא - בחסות כוחות הכיבוש", שבמקביל, אוסרת על הפלסטינים להיכנס למקום.
- "מול שער האריות, אחד משערי העיר העתיקה, מחכים התושבים שיכניסו אותם או שימנעו מהם להיכנס אל בין החומות", נכתב בדיווח אחר, "אחד מהם התווכח עם החיילים ואמר להם שהוא בן 50, אך אלו סירבו להכניס אותו - למרות שכמה רגעים לפני הם אפשרו לצעיר, תושב העיר העתיקה, להיכנס".
- בשל ההגבלות הללו, נשמעו ביממה האחרונה קריאות המעודדת את תושבי מזרח העיר להגיע לשערי העיר העתיקה "ולהתפלל בנקודה הקרובה ביותר למסגד", על מנת להפעיל לחץ על כוחות הביטחון הניצבים במקום. על אף שאותן קריאות אינן מעודדות במפורש התעמתות עם הכוחות, יש לקחת בחשבון שהתאספות של מתפללים רבים בכניסות לעיר העתיקה עשויות להעלות את המתחחות באזור - ואף לגלוש לעימותים.

דיווח על עימות חמוש במחסום קלנדיא

ביום שלישי [17.10] לפנות בוקר דווח ברשתות על עימות חמוש ש"פרץ מול כוחות הכיבוש" במחסום קלנדיא, ובמספר סרטונים שפורסמו זמן קצר לאחר מכן נשמעו היטב קולות הירי העולים מהמקום. לא דווח על נפגעים או מעצרים בעקבות האירוע.

מידת עדכונם של תושבי מזרח ירושלים באירועי השעה

"כמה שעות אתם מבליים ביום במעקב אחרי החדשות?", נשאלו הגולשים בדף הפייסבוק של ג'בל מוכבר. אחד מהם ענה כי "כל היום הטלפון ביד", ואחר ציין כי הוא כבר לא עובד - "רק תקוע בחדשות". בתגובות אחרות גולשים ייחלו ש"אללה יביא לנו חדשות טובות שישמחו אותנו", וכמה מהם סיפרו שהם חווים משברים נפשיים שמקשים על "הימים והלילות" שלהם.

שאלת החזרה לספסל הלימודים ופתיחת מעבר קלנדיא

- גם ביממה האחרונה נשמעו קולותיהם של הורים לחוצים, שחוששים לשלוח את ילדיהם למוסדות החינוך "במצב הנוכחי" ושואלים לגבי קיום לימודים. בתגובות, סיפרו הגולשים על ההנחיות שמשנתות בין בתי ספר וגני ילדים שונים, ואחת ציינה כי ילדיה שבבתי הספר ממשיכים ללמוד מרחוק, אך שהיא קיבלה הודעה שגן הילדים שבשכונה שלה פתוח. גולשת אחרת הפצירה באחרים שלא לשלוח את הילדים לבתי הספר משום ש"המצב בחוץ מסוכן", במיוחד לאחר האזעקה שנשמעה ביום שני [16.10], ואחת נוספת ציינה כי "המצב מפחיד מאוד" והוסיפה ש"הלימודים מרחוק הם בזבוז זמן - אף אחד לא דואג לתלמידים שלא יכולים להישאר בלי מסגרת ולבזבז את הזמן שלהם". לצדן, ציינה גולשת נוספת כי במידה ומדובר בתלמידים שלומדים בבתי ספר עירוניים, "ההורים נפגשו ודרשו לספק לתלמידים הסעה מאובטחת מדלת ביתם לשער בית הספר", ונענתה כי הסעה מאובטחת היא לא הפתרון, שכן "רקטה לא תחליט שלא ליפול אם היא תראה הסעה מאובטחת".
- בפוסט דומה, שאל גולש על עניין ההסעות לבתי הספר, ונענה כי העירייה סיווגה את בתי הספר לפי מוכנותם למקרה חירום, ושרק באלו שיש מרחבים מוגנים יתקיימו לימודים. באחת התגובות לפוסט כתב גולש ש"צריך להגיד לעירייה לפתוח את מעבר קלנדיא - זה יותר חשוב מהלימודים", וגולש אחר שאל "איך רוצים לקיים לימודים אם מעבר קלנדיא סגור - תלמידים ומורים לא יכולים לחכות שם שעות". לאחר כמה שעות פורסם בדף הפייסבוק של המינהל הקהילתי של כפר עקב כי החל מיום שלישי [17.10] המעבר יפתח לתלמידי חטיבות הביניים והתיכונים בין השעות 06:00-08:00. בתגובות, זעמו הגולשים על כך שהמעבר לא פתוח בפני כולם, הולכי רגל ורכבים כאחד, ונענו כי "מדובר בהחלטה ממשלתית שקשה לשנות". לפוסטים הללו בלבד נרשמו מאות תגובות, וניכר כי מדובר בסוגייה שמטרידה מאוד את הורי התלמידים המזרח ירושלמים.